

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ – ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΜΑΔΑ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

A1. Περίληψη

Το κείμενο πραγματεύεται τη συμβολή της φιλαναγνωσίας, τα χαρακτηριστικά του βιβλίου, καθώς και τις δυνατότητες που αυτό προσφέρει στους αναγνώστες. Αρχικά, το βιβλίο προβάλλεται ως μέσο αυτεπίγνωσης, αλλά και ως τρόπος διδασχής για τον κόσμο. Στον νου της πλειονότητας το διάβασμα έχει εντυπωθεί ως μία μοναχική δραστηριότητα, ανερχόμενη, η οποία, όπως αναφέρεται, σε αντίθεση με το παρελθόν πραγματοποιείται σιωπηλά. Συγχρόνως, τονίζεται η επενέργεια της ανάγνωσης στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του δέκτη, όπως, επίσης, και η διάδραση μεταξύ συγγραφέα κι αναγνώστη μέσω της οποίας ανατροφοδοτείται το έργο του πρώτου. Ακόμη, αναφέρεται πως το διάβασμα δεν συναντά χρονικούς και καταστασιακούς περιορισμούς, ενώ μέσω της παράθεσης συγκεκριμένης αυθεντίας, υπογραμμίζεται ο μετασχηματισμός του αρνητικού προσήμου ορισμένων εμπειριών σε θετικό. Τέλος, αναδεικνύεται η αίσθηση προσωπικής απεύθυνσης που δημιουργεί η ανάγνωση αλλά και πολλαπλότητα των εμπειριών, όπως επισημαίνει ο συγγραφέας Martin, μέσα από την κινούμενη αίγλη των βιβλίων.

B1. α. Σωστό

β. Σωστό

γ. Σωστό

δ. Λάθος

ε. Λάθος

Β.2 α. Η συγκεκριμένη παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο των παραδειγμάτων, καθώς και με αυτή της σύγκρισης – αντίθεσης. Ως προς τα παραδείγματα, εντοπίζονται στα σημεία όπου αναφέρεται ότι το διάβασμα κατά το παρελθόν γινόταν δυνατά («Για αιώνες ... σκοτεινής εποχής της Ευρώπης;») αλλά και στη συνέχεια της παραγράφου («όπως ο κινητός τύπος και η άνοδος της λαϊκής γραφής»). Η σύγκριση – αντίθεση γίνεται εμφανής σε όλη την έκταση της παραγράφου, καθώς συγκρίνεται και αντιδιαστέλλεται ο τρόπος διαβάσματος στο παρελθόν και σήμερα («Για αιώνες ... σκοτεινής εποχής της Ευρώπης ... Αλλά μέχρι τον 17^ο αιώνα... είχε αλλάξει δραστικά»).

Ως αποδεκτός τρόπος ανάπτυξης θα μπορούσε να θεωρηθεί και το αίτιο – αποτέλεσμα στο εξής σημείο : «Οι τεχνολογίες κειμένου βοήθησαν ... στον νου μας».

β. Στη συγκεκριμένη παράγραφο εντοπίζονται διαφορετικά ρηματικά πρόσωπα. Ειδικότερα, διακρίνεται β' ενικό ρηματικό πρόσωπο στο σημείο: « ... να σκέφτεσαι μέσα από το μυαλό ενός άλλου ανθρώπου με αποτέλεσμα να σε κάνει να αναπτύξεις το δικό σου», α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο στο σημείο: «εκείνο που γινόμαστε ... από το τι διαβάσαμε» και ά ενικό ρηματικό πρόσωπο στο σημείο: «κατάλαβα πολύ νωρίς ... και ρίχτηκα με τα μούτρα ... χέρια μου».

- Το β' ενικό ρηματικό πρόσωπο προσδίδει στο κείμενο ζωηρότητα, παραστατικότητα, δραματικότητα, ενώ, ταυτόχρονα αφυπνίζει και προβληματίζει τον δέκτη διεγείροντας το ενδιαφέρον του.
- Το α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο προσδίδει αμεσότητα, καθολικότητα και μία αίσθηση εγγύτητας μεταξύ του αρθρογράφου και αναγνώστη. Δίνει την αίσθηση πως οι δυο τους αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα, μοιράζονται τις ίδιες σκέψεις μέσα από ένα κοινό πρίσμα.

- Το α' ενικό ρηματικό πρόσωπο προσδίδει στο απόσπασμα αμεσότητα, οικειότητα, υποκειμενικό χαρακτήρα, βιωματικό στοιχείο και δημιουργεί μία αίσθηση εγγύτητας μεταξύ αρθρογράφου αναγνώστη.

B.3 α. Στα υπογραμμισμένα σημεία του αποσπάσματος εντοπίζεται συνυποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας.

Μετατροπή σε δηλωτική:

ρίχτηκα με τα μούτρα: αφοσιώθηκα.

έπεφτε στα χέρια μου: αποκτούσα/ διάβαζα.

- β. 1. Σφυρηλατεί = διαμορφώνει
2. εναλλακτική = διαφορετική
3. προώθηση = ανάδειξη / καθιέρωση
4. μεγεθύνει = μεγιστοποιεί

B.4 α. Χρησιμοποιούμε τις ιστορίες για την κατανόηση του κόσμου και για το μοίρασμα αυτής της εμπειρίας μας με τους άλλους.

Με τη μετατροπή των ρηματικών συνόλων σε ονοματικά φαίνεται πως το ύφος γίνεται πιο απρόσωπο, λιγότερο οικείο, επίσημο, ενώ δημιουργείται η αίσθηση στον αναγνώστη πως ο γράφων αποστασιοποιείται και δεν εντάσσει τον εαυτό του στα λεγόμενά του. Η απόσταση μεταξύ πομπού και δέκτη μεγαλώνει και η αποδοχή των επιχειρημάτων ευνοείται, ενώ επιτυγχάνεται και η πύκνωση του λόγου.

- β. 1. Επεξήγηση της συνεκφοράς που προηγείται για την πληρέστερη κατανόησή της. Η χρήση της θεωρείται αναγκαία από τον συγγραφέα για την κατανόηση του σημείου.

2. Αυτούσια μεταφορά λεγομένων με τη μορφή αυθεντίας.

3. Μεταφορική χρήση της λέξης τέχνη.

Γ.1 Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία.

α. Συμβολή του βιβλίου στην συγκρότηση της προσωπικότητας των νέων.

β. Δράσεις εντός και εκτός σχολείου που θα ενισχύσουν την αναγνωστική εμπειρία.

Κύριε διευθυντή, αξιότιμοι καθηγητές, αγαπητοί γονείς, φίλες και φίλοι,

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου κρίθηκε αναγκαία η εκφώνηση της παρούσας ομιλίας που ως βασικό θεματικό κέντρο έχει τις δυνατότητες και την ενίσχυση της αναγνωστικής εμπειρίας. Ως προβληματισμένος μαθητής, λοιπόν, ο λόγω της αποστασιοποίησης των περισσότερων νέων από τη φιλαναγνωσία, θα αναφερθώ στην προσφορά του βιβλίου στη διαμόρφωση της προσωπικότητας των νέων, ενώ στη συνέχεια θα προτείνω συγκεκριμένες δράσεις ενίσχυσης της αναγνωστικής δραστηριότητας.

α. ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Αποτελεί σημαντική πηγή γνώσεων και πληροφοριών καθώς μπορεί να έρθει σε επαφή με ένα μεγάλο κομμάτι της συλλογικής γνώσης όσον αφορά τα επιστημονικά επιτεύγματα, τα ιστορικά δεδομένα, τις φιλοσοφικές αναζητήσεις κλπ
2. Ενισχύει την αντιληπτική ικανότητα ατόμου, τη σκέψη και τη φαντασία του
3. Αυτογνωσία

4. Κατάργηση των ορίων του χωροχρόνου
5. Εμπλουτίζει τις γλωσσικές και εφραστικές δυνατότητες του ατόμου: γνώση συντακτικών και γραμματικών δομών, εμπλουτισμός λεξιλογίου και εν γένει ορθότητα
6. Κεντρίζει τη μνήμη τονώνει την προσοχή, παρέχει ερεθίσματα για προβληματισμό
7. Ωριμάζει τον άνθρωπο με τα διδακτικά μηνύματα και του προσφέρει αισθητικά διδάγματα

ΨΥΧΙΚΟΣ-ΗΘΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Αποτελεί ιδανική μορφή ψυχαγωγίας καθώς προσφέρει διέξοδο από την κούραση και το άγχος της πειστικής καθημερινότητας. Απομακρύνεται από τα προσωπικά προβλήματα, ταξιδεύει σε νέους κόσμους και αποκτά πρωτόγνωρες εμπειρίες μέσα από τη λογοτεχνική ανάγνωση.
2. Αποτελεί σύντροφο στη μοναξιά του σύγχρονου ανθρώπου, ένα στήριγμα σε στιγμές ανίας ή μελαγχολίας
3. Ηρεμεί το ανάστατο – από τον σύγχρονο τρόπο ζωής- πνεύμα, γαληνεύει τον ταραγμένο ψυχισμό, απαλλάσσει από το άγχος και την ένταση «ξεκουράζοντας» την ψυχή του δέκτη.
4. Καλλιεργεί το συναίσθημα του δέκτη, ευαισθητοποιεί και προκαλεί αισθητική συγκίνηση
5. Διαμόρφωση χαρακτήρα- προσωπικότητας
6. Προβάλλει αξίες διαχρονικές, αρετές και ιδανικά, για τα οποία αξίζει ο καθένας να παλέψει, αλλά και πρότυπα ζωής

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Επικοινωνία, συντροφιά
2. Κοινωνικοποίηση
3. Επαφή με την πανανθρώπινη παράδοση
4. Βοηθά τον άνθρωπο να δώσει απαντήσεις στα μεγάλα προβλήματα της ζωής
5. Φέρνει σε επικοινωνία τον αναγνώστη με τα μεγάλα πνεύματα της δημιουργίας, καθώς γνωρίζει τη νόησή τους και γίνεται κοινωνός των στοχασμών τους

β. Δράσεις εντός σχολείου:

1. Καθιέρωση διαγωνισμών γραπτού λόγου.
2. Ενίσχυση δημιουργικής γραφής πάνω σε διδαγμένα λογοτεχνικά αποσπάσματα.
3. Απαγκίστρωση της λογοτεχνίας από τον εξετασιοκεντρικό χαρακτήρα που διέπει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.
4. Παροχή λίστας με συγκεκριμένα προτεινόμενα λογοτεχνικά βιβλία στους μαθητές.
5. Δραματοποίηση των πεζών λογοτεχνικών έργων των οποίων η πλοκή ενδείκνυται.
6. Πρωτοβουλία διευθυντών και καθηγητών για την επίσκεψη συγγραφέων και ποιητών στον χώρο του σχολείου.

β. Δράσεις εκτός σχολείου:

1. Διάβασμα λογοτεχνικών βιβλίων από τους γονείς στα παιδιά από τη νηπιακή κιόλας ηλικία.
2. Ενίσχυση των δημοτικών δανειστικών βιβλιοθηκών.
3. Ελεύθερη είσοδος και διαφήμιση από τα Μ.Μ.Ε. βιβλιοπαρουσιάσεων.
4. Προβολή από τα Μ.Μ.Ε συνεντεύξεων συγγραφέων και κοινοποίηση του έργου τους.

Επίλογος

Είναι το βιβλίο, λοιπόν, ένας μαγικός κόσμος, γεμάτος εκπλήξεις, βιώματα, εμπειρίες. Το εισιτήριο για ένα ταξίδι στο πνεύμα και την ψυχή των συνανθρώπων μας. Το κίνητρο για την πνευματική ανάταση και την ψυχική μας ενδυνάμωση. Ας το απολαύσουμε...